

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

09 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii:

Valeriu Doagă
Nicolae Clima, Elena Covalenco,
Ion Corolevschi, Iuliana Oprea

judecînd recursul declarat de Ministerul Finanțelor, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Brihuneț Pavel către Ministerul Finanțelor al RM și Ministerul Afacerilor Interne al RM privind încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2013,

C O N S T A T Ă :

La 21.09.2011 Pavel Brihuneț s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Finanțelor și Ministerul Afacerilor Interne privind încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 01039334 din 17.08.2009 a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (2) Cod contravențional, precum că în aceeași zi la ora 07 și 04 min. s-a deplasat cu automobilul de marca KIA CEED n/î C NX 832 pe str. Izmail spre bd. Ștefan cel Mare și la apariția semnalului verde al semaforului, nu a cedat trecerea automobilului de marca Dacia Logan cu n/î C MD 573, condus de cet. Rotari V., deja angajat în trecerea intersecției în rezultatul căreia s-a produs un accident rutier cu cauzarea de pagube materiale considerabile. Ulterior la 16.09.2009 de către agentul constatator, în baza procesului-verbal menționat, a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (2) Cod contravențional și i-a fost aplicată o amendă în mărime de 50 u.c. și 6 puncte de penalizare.

Nefiind de acord cu decizia agentului constatator, reclamantul la 30.09.2009 a depus contestație asupra procesului-verbal corespunzător. Prin hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 05.02.2010, contestația sa a fost respinsă ca neîntemeiată. Nefiind de acord cu hotărîrea dată, reclamantul a contestat-o cu recurs și prin decizia Curții de Apel Chișinău, hotărîrea Judecătoriei Centru din 05.02.2010 a fost casată și trimisă cauza la o nouă rejudecare în alt complet de judecată. La data de 13.10.2010 Judecătoria Centru a rejudecat cauza și a respins din nou constestația reclamantului ca fiind neîntemeiată și tardivă. Ulterior,

reclamantul, nefiind de acord cu hotărîrea emisă, a depus recurs asupra ei și la data de 15.12.2010, Colegiul penal al Curții de Apel a admis recursul, a casat hotărîrea și a încetat procedura contravențională, pe motivul lipsei componenței de contravenție prevăzută de art. 242 alin. (2) Cod contravențional.

Conform deciziei agentului constator din 01.04.2011, vinovat de producerea accidentului rutier din 17.08.2009 a fost recunoscută altă persoană - Rotari Vladimir.

În urma acțiunilor colaboratorilor de poliție, timp de un an reclamantul a fost purtat pe drum, și era nevoit să se prezinte la chemări și toate cererile depuse de către el au fost ignorate. Dînsul a fost nevoit să se învoiască de la lucru, pentru ca să se prezinte la ședințele de judecată, fapt ce tensiona relațiile cu conducerea unde el lucra – SA „Victoriabank”.

Mai mult ca atît, pe parcursul examinării cauzei contravenționale, reclamantului i-a fost cauzat prejudiciul material care constituie din 2 700 lei cheltuielile legate de asistența juridică, 500 lei amenda achitată și 600 lei suma achitată pentru perfectarea expertizei tehnice din dosarul contravențional. În legătură cu cele menționate, reclamantul solicită, a se încasa de la pîrît prejudiciul material și a celui moral.

Ulterior, la 20.06.2012 în cadrul examinării cauzei, reclamantul și-a concretizat cerințele solicitînd: încasarea din contul pîrîților a sumei de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere administrativă; suma de 2700 lei ce a fost achitată pentru acordarea asistenței juridice pe cazul contravențional și a 600 lei pentru compensarea cheltuielilor legate de întocmirea expertizei tehnice; suma de 500 lei, ce a fost achitată cu titlu de amendă; compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în legătură cu intentarea și susținerea prezentei acțiuni civile.

Prin hotărîrea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 23 octombrie 2012, acțiunea a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Pavel Brihuneț cu titlu de prejudiciu moral suma de 1000 lei și cu titlu de prejudiciu material suma de 4800 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

În susținerea soluției instanța de fond a invocat prevederile art. 11 alin. (1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 1405, 1422 și 1423 CC, menționînd că dosarul administrativ a fost examinat într-o perioadă de un an și 4 luni, timp în care reclamantul a suportat o încordare psihică, retrări și stare de stres.

Ministerul Finanțelor a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, cerînd admiterea apelului, casarea hotărîrii Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 23.10.2012 și emiterea unei noi hotărîri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2013, apelul declarat de Ministerul Finanțelor a fost respins.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului. Totodată, a fost indicat că, prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și corect a aplicat normele de drept material și procedural și în consecință a adoptat o hotărîre legală și întemeiată.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 21 mai 2013, Ministerul Finanțelor a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2013 și a hotărîrii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 23.10.2012 și emiterea unei noi hotărîri de respingere integrală a acțiunii.

În argumentarea recursului recurentul a invocat că instanțele eronat au admis acțiunea, deoarece reclamantului nu i s-a aplicat arest administrativ, ci doar amendă.

Brihuneț Pavel a depus referință pe marginea recursului declarat de Ministerul Finanțelor, prin care a solicitat respingerea lui ca neîntemeiat.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de Ministerul Finanțelor a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recurs și a referinței depuse de intimat, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie admis, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

La examinarea litigiului atît instanța de fond, cît și cea de apel au interpretat eronat normele de drept material ca urmare a aprecierii greșite a circumstanțelor cauzei și în consecință au adoptat hotărîri ilegale. Totodată, în speță sunt stabilite fapte suficiente pentru a da o soluție nouă de admitere parțială a acțiunii.

Potrivit materialelor cauzei, Brihuneț Pavel s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Finanțelor și Ministerul Afacerilor Interne privind încasarea prejudiciului material și moral, invocînd drept temei de drept prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prin hotărîrea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 octombrie 2012, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2013, acțiunea lui Brihuneț Pavel a fost admisă parțial.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră hotărîrile instanțelor judecătorești ilegale, pornind de la următoarele.

După cum rezultă din actele dosarului, Brihuneț Pavel a solicitat repararea prejudiciului material și moral ca urmare a întocmirii în privința sa de către agentul constatator a procesului-verbal cu privire la comiterea contravenției administrative, prin care inițial a fost sancționat cu amendă, iar ulterior procedura contravențională a fost încetată în privința sa, pe motivul lipsei componentei de contravenție prevăzută de art. 242 alin. (2) Cod contravențional.

Potrivit art. 1405 alin. (1) CC, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

Potrivit art. 3 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

În conformitate cu art. 6 al aceleiași legi, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului administrativ în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind înfăptuirea, în timpul procesului penal, a măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației.

Conform art. 10 al al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Colegiul conchide că legiuitorul a stabilit expres cazurile când se repară prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, Brihuneț Pavel a invocat faptul că ilegal a fost tras la răspundere administrativă prin aplicarea amenzii.

Or atragerea la răspundere administrativă sub formă de amendă nu cade sub incidența Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și nici a prevederilor art. 1405 CC.

În acest context, Colegiul menționează că, apariția dreptului la repararea prejudiciului în cazul atragerii la răspundere administrativă, este condiționat de tipul sancțiunii, care, conform art. 1405 CC, trebuie să fie sub formă de arest, iar conform art. 3 alin. (1) lit. d) al Legii 1545 - arest administrativ, reținere

administrativă ilegală sau amendă administrativă aplicată ilegal de către instanța de judecată.

La caz, reclamantul-intimat nu a probat existența condițiilor legale de apariție a dreptului la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, deoarece aplicarea amenzii administrative de către agentul constatator nu cade sub incidența normelor legale evocate.

Prin urmare, Colegiul constată că instanțele ierarhic inferioare la adoptarea hotărârilor au interpretat eronat prevederile art. 1405 CC și Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În această ordine de idei, instanța de recurs conchide că acțiunea reclamantului Brihuneț Pavel este lipsită de suport juridic și urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2013 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 octombrie 2012 și de a adopta o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

Ținând cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite recursul declarat de Ministerul Finanțelor al RM

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 19 februarie 2013 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 octombrie 2012 și se adoptă o hotărâre nouă prin care se respinge acțiunea lui Brihuneț Pavel către Ministerul Finanțelor al RM și Ministerul Afacerilor Interne al RM privind încasarea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nicolae Clima

Elena Covalenco

Ion Corolevschi

Iuliana Oprea